

BIBLIOTEKA
SHITETIT

514-32

L 53

NASI LERA

ERA E PISHAVE

Tregime

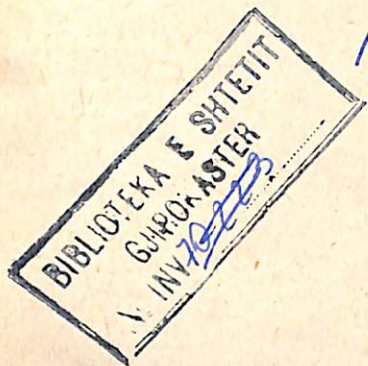
814-32

253

NASI LERA

ERA E PISHAVE

tregime

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

UDHËTIM NË DIMËR

— Po qe se nuk të vjen keq për veten tënde, të paktën të të vijë për djalin, — tha banakieri.

— S'kam nevojë për mend, — tha shoferi dhe vështroi jashtë.

Banakieri nuk u fye dhe vazhdoi të fshinte tavolinat. Djali rrinte si i hutuar dhe nuk po kuptonte gjë prej gjëje. Ajo sallë e vogël sikur po ia merrte frymën. Donte të thoshte diçka, por trembej. Dëbora binte e ngrirë, dhe era e përplaste me forcë te xhamat e klubit. Rruga ishte e shkretë. Ajo dëborë dhe ajo erë i kishin te mbyllur shumë shpejt nëpër shtëpi njerëzit.

— Shkoni sa nuk janë zënë vendet në hotel dhe këputjani gjumit, — tha përsëri banakieri.

— Të thashë një herë, nuk kam nevojë për mend!
— ia ktheu Petroja, shoferi.

— Në qafë paç veten, po ç'taksirat ka djali! Atij po i mbyllen sytë.

— Jo, — tha djali, — nuk më flihet. — Dhe e pa që i ati qeshi lehtaz. «Ju bë qejfi», mendoi.

Banakieri mbaroi, së fshiri dhe vajti e u ul pranë një mangalli, ku po digjeshin thëngjijtë e fundit. Nxori paketën dhe i zgjati një cigare Petros, Ata e ndezën dhe nuk folën një copë herë të gjatë. Dëbora përplasej

te xhamat e klubit, sikur donte të ulej dhe ajo pranë mangallit.

— Kur fillon kështu dëbora, nuk di të pushojë, — tha banakieri.

— Mirë, mirë, — tha Petroja, — e ka kohën.

Djali e dinte se i ati nuk i trembej asgjëje. Ai i përballonte të gjitha. Kështu kishte ndodhur gjithmonë: i ati kënaqej kur mposhtte diçka. Edhe tani po bëhej gati. Djali nuk donte t'ia prishte këtë kënaqësi. Shumë gjëra nuk i dinte, megjithatë, e ndiente turbull forcën e të atit. Dhe ishte i lumtur. Dhe përsëri kjo lumturi ndryshonte nga ato që kishte provuar deri atëherë. Dhe nuk e zbërthente dot. Djali rrinte i menduar. I ati shau nëpër dhëmbë.

— Eja të shkojmë bashkë në hotel, — tha banakieri.

Petroja e vështroi me inat dhe tha:

— Po të mërzitëm, ma thuaj troç.

— Jo, — tha banakieri, — jo. Unë kam hallin e djalit. Ti kështu ke qenë gjithmonë.

Djali u mat ta kundërshtonte banakierin, por nuk foli dot. Në klub po hynte të ftohtët e asaj nate dimri. Ai mezi po priste sa të shuhej mangalli. Jashtë kishte dëborë dhe erë. Dhe nën atë dëborë e erë dredhonte një rrugë malore, që të çonte në qytetin e tij. Edhe ndonjë hallexhi që, para se të niste dëbora, kish ndër mend të merrte rrugën, tani me siguri që rrinte në shtëpi. Ajo natë ishte e tëra nën pushtetin e dimrit. Ata kishin hyrë në klub që para se të errej. Petroja, me sa dukej, kishte pritur ndonjë shok, por, për çudi, atë ditë nuk lëviznin fare makina. Qyteti ishte shumë i vogël, dhe dimri sikur e zvogëlonte akoma më tepër. Në pranverë ai gjallërohej si bimët, sepse ishte një qytet pranë pyllit. Tani gjithçka sikur mbulohej nga qetësia e pritjes dhe nga qetësia e bardhë e dëborës. Dhe banorët e atij qyteti nuk kup-

tohej se cilën stinë pëlqenin më shumë, sepse të gjithë ishin qeflinj gjahu. Djali vente në atë qytet me gëzim, sepse aty kishte edhe pyll, edhe lumë të rrëmbyeshëm. Aty kishte çdo gjë që i pëlqen një fëmije.

— Do të kemi gjah, — tha banakieri.

— Çfarë? — tha Petroja.

— Do të kemi gjah. Të dielën dola për lepuj dhe vrava dy.

— Kur të vrasë ndonjëri derr të egër, më mbaj ndonjë kofshë.

— Mirë. — Banakieri heshti një hop, pastaj shtoi:

— Kur kishe ndër mend të niseshe, të ishe nisur pa u ngrysur.

— S'kam nevojë për mend, — tha përsëri Petroja.

Banakieri u ngrit dhe la ndezur vetëm një dritë. Ajo e theksoi edhe më tepër atë natë me dëborë dhe erë. Dhe djali u trondit. Ai kujtoi rrugën që duhej të bënin për të arritur në qytetin e tij. Rruga ishte malore, plot kthesa dhe zakonisht bllokohej nga dëborë.

— Si thua? — iu drejtua i ati.

— Përse? — tha djali.

— Të nisemi apo jo?

Petroja i foli me një ton të tillë sikur i biri të ishte shok me të. Djali ngurroi dhe nuk dinte si të përgjigjej.

— Na jep ndonjë gjë, ta kemi për rrugës, — tha Petroja.

— Gjithmonë do të bëhet jotja, mos vdeksh kurrë! — tha banakieri. Ai hyri prapa banakut dhe mori diçka, të cilën e mbështolli me një letër ambalazhi. Petroja u bë gati të paguante.

— Jo, — tha banakieri.

Kur dolën jashtë era u përplasi me forcë dëborën e ngrirë. Kabina e makinës ishte zbardhur. Edhe drutë që kishin ngarkuar po ashtu.

— Ndofta.

Makina kaloi urën e vogël, dhe Petroja ndërroi shpejtësinë. Zhurma e motorit u bë më e theksuar. Në një kthesë rrotat xhiruan, por Petroja manovroi me shkathësi. Djali ktheu sytë nga i ati dhe iu duk sikur ai e kishte harruar fare. Lëvizi për të tërhequr vëmendjen, por i ati i kishte mbërthyer sytë te rruga. Dëbora këtu ishte më e trashë se në luginë dhe binte më e dendur. Fshati më i afërm ishte përtej majës së malit. Në mal rrufetë kishin djegur shumë pemë. Ato nuk dukeshin tani, por djali përfytyronte mirë. Çdo gjë që i kishte lënë mbresë, ai e përfytyronte mirë.

— Të paktën të vemi deri tek burimi, — tha Petroja.

Djali nuk dinte si t'i përgjigjej dhe pa e kuptuar as vetë sesi, tha:

— Më mirë të mos ishim nisur fare.

I ati ktheu kokën dhe qeshi.

— Jo, — tha, — mos u bëj pishman. Nuk është mirë kur bëhesh pishman.

— Unë thashë për ty, se mos sëmuresh.

— Nuk më gjen gjë, jo!

Petros i bëhej qejfi që djali fliste ashtu. Ata nuk kishin biseduar ndonjëherë kështu. Nata dhe koha e keqe e kishin shkrirë largësinë e moshave, siç shkrinte shpejtësia objektet gjatë rrugës. Megjithatë, ai ishte prind dhe kishte çaste që pendohej. Djali ishte i vogël, kurse dëbora do ta bllokonte rrugën, dhe era do të hynte në kabinë e acartë. Mbase nuk duhej të ishte nisur. Të kishte fjetur në qytetin e vogël. Sa vajti ora? Dhjetë? Qenka shpejt! Zakonisht në këtë orë djali flinte. Tani s'kishte pikë gjumi në sy. Domethënë se nuk ishte më i vogël. Kishte kohë që ai donte ta merrte me vete në një udhëtim si ky i sotmi. Edhe djali kishte kohë që e ëndërronte këtë. Djali

duhej të dinte për vështirësitë e rrugës. Makina ecte, e djali nuk e dinte mirë ç' do të thoshte të mbeteshe në rrugë nga dëborë.

Djali mendonte: «Babai është i fortë. Djall, o erë! Nga nise kështu tani! Babai më do shumë... S'paska kaluar asnjë makinë sonte. Do të mërzhitesha, po të mos ishim nisur. Punë e madhe se do të flemë jashtë! Babai gjithmonë fle në makinë. Ai sillet me mua sikur të jem burrë».

Makina u drodh e tëra dhe rrëshqiti pak nga e majta. Petroja nuk frenoi, por lëvizi timonin me shpejtësi sa nga e majta, aq dhe nga e djathta. Pastaj makina u shtrua përsëri. Ishte diçka e çuditshme dhe krejt e papritur. Petroja pinte cigare. Ai e dinte se ky ishte revoltimi i parë i makinës. Djalit i vinte për të qeshur me makinën. Ajo u zbut menjëherë, si një lepur. Dhe ata ecnin shumë ngadalë në atë rrugë malore, ndërsa dëborë vazhdonte të binte shtruar dhe dukej që s'kishte ndër mend të pushonte atë natë. Djali nuk orientohej dot. Ndiante flokët e dëborës që përplaseshin në xhama e sillte para syve dritaren e shtëpisë. Edhe mbi xhamat e saj tani përplasej dëborë, kurse motrën, me siguri, e kishte zënë gjumi. Dhe pëllumbat, ndofta, nuk i kishte mbyllur njeri.

— Keq e kemi, bir, — tha Petroja.

— S'ka gjë, baba.

Petroja donte të thoshte se kishte merakun e tij, por heshti. Ai çuditej me qetësinë e djalit dhe i dukej sikur ajo ishte e rreme. Ai e urrente çdo gjë të rreme. Dhe kishte çaste kur nxehej, por lehtësohej kur shikonte të birin, që i mbante sytë të ngulur nga rruga. Pastaj ndizte cigare dhe shpesh, pa e kuptuar, këndonte. Fjalët nuk merreshin vesh. Petroja këndonte si për vete.

Dritat ranë mbi jazin e mullirit, mbi shelgjet e gjata dhe grykën e thellë shkëmbore. Djali u mat ta pyeste

të atin se përse pranë mullinjve ka gjithmonë plepa, por atë çast dalloj ndërtesën dhe dëborën që kishte shkuar deri te mesi i derës. Mulliri ishte i shkretë. Djali u trishtua. Nuk e përfytyronte dot një mulli të shkretë, pa zhurmë. Ishte hera e parë që haste në një mulli të tillë. U mblodh në sedile. E mbuluan mendime të shumta dhe në fantazinë e tij filluan të binin të shqetësuar flokë dëbore. Dhe ajo që e trembi më shumë ishte dëbora e vetmisë. Ajo ishte një dëborë e rëndë, e hirtë, e plumbtë, e hekurt, e ftohtë, por aspak e bardhë dhe fëshfëritëse. Nën peshën e saj shkretoheshin mullinjtë, peshqit mbeleshin nën akullin e lumenjve, sorkadhet thithnin me zor ajrin dhe zgurdullonin sytë, pëllumbave u pritej forca e krahëve dhe këputeshin nga fluturimi si gurë, zhurmat fashiteshin. . . Në atë çast i ati e përfshiu për krahësh dhe e puthi në flokë.

— Baba, — tha djali, — do të më marrësh gjithmonë me vete?

I ati nuk u përgjigj. Makina po bënte xhiro. Petroja i dha makinës prapa, pástaj e nisi me shpejtësi, por nuk e kaloi dot pìrgun e dëborës. Tërhoqi frenat e dorës. Djali mbeti vetëm në kabinë dhe zuri vendin e shoferit. Petroja dukej nën dritat e makinës tek kontrollonte rrugën dhe provonte trashësinë e dëborës. Pastaj humbi. Djali ndjeu përsëri praninë e mullirit të braktisur. «Ç'është kështu?!» tha ai me vete.

Me t'u dukur i ati, kjo ndjenjë iu zhduk, si të mos ishte shfaqur fare në trurin e tij të shqetësuar.

— E? — tha djali.

— Keq e kemi, — i tha i ati. — Jemi vonuar. Era ka hedhur shumë dëborë.

— Si do t'ia bëjmë?

— Ky vend është ters. Dimrin e kaluar këtu u rrëzuan dy makina.

— Unë them ta kalojmë, — foli djali.

I ati, që deri atëherë nuk e kishte parë në sy, ktheu kokën.

— Do që të dukesh trim? — i tha.

Djali u fye, por e mbajti veten.

— Jo, — tha ai.

— Dil më trego rrugën, — i tha i ati.

Atë çast era solli një ulërimë të largët, por Petroja me djalin e dëgjuan. Heshtën dhe pritën. Ulërima nuk u dëgjua më.

— Hë, — tha Petroja, — do të dalësh?

— Po, — tha djali dhe hapi derën e doli pa e parë të atin.

«Nuk shtiret», mendoi Petroja.

Djali u fundos në dëborë deri në mes. E çau atë me zor dhe doli para makinës. Gjeti një vend ku kishte më pak dëborë dhe ia bëri me shenjë të atit ta niste makinën. Atë çast ulërima erdhi më e qartë. Djali hodhi sytë atje ku shuheshin dritat. Frynte erë. Ia bëri me dorë të atit ta niste makinën. «Ç'pret akoma?» u nxeh ai dhe u mat të thërriste. Ulërima erdhi nga e majta. Andej ishte pylli. Pishat fërshëllenin. I keni dëgjuar si fërshëllez në pishat në dimër kur bie dëborë dhe fryn erë? Djali e dëgjonte për herë të parë zhurmën dimërore të pyllit të lashtë të pishave. Ai po e dëgjonte për herë të parë ulërimën dimërore të ujçërve. Ai eci pak djathtas dhe i thirri të atit. Motori i makinës e mbyti zërin e tij. Djali u tremb. Për një çast e mendoi veten aty pa njeri pranë, se zëri i tij nuk po gjente përgjigje. Por pastaj tha se nuk duhej të trembej. Makina u tund dhe filloi të lëvizte me rrëshqitje. Petroja preu timonin nga e djathta dhe përsëri frenoi. Djali iu afrua edhe më.

— Është e kotë, — tha. — Sonte nuk dilet dot. Dëbora është shumë e trashë.

— E di, — i tha i ati. — Kjo grykë bllokohet gjithmonë.

Djalin e kishte mbuluar dëborë. Ai ishte bërë krejt i bardhë.

— Shiko mos ka ndonjë vend me pak dëborë, — tha Petroja.

— Është një, por është buzë rrëpirës dhe mund të rrëshqasësh.

— Dil para makinës dhe më drejto.

Djali doli para makinës dhe ia bëri me shenjë. Ai ecte praptaz në mes të dy dritave. Petroja i futi marshin makinës dhe i preu timonin. Makina u nis duke u lëkundur. Rotat po i afroreshin rrëpirës, duke ngrënë me dhëmbëzat e tyre centimetrat e tensionit. Djali ecte, dhe sytë i mbante mbërthyer te rrotat. Ato i dukeshin më të mëdha, sesa ishin. Dukeshin si dy hije të rënda që shtynin dëborën. Që të dy harruan gjithçka. Djali harroi veten dhe mendonte për të atin. Jeta e të atit varej tani nga ato dhëmbëza dhe nga dora e tij e vogël që lëvizte ngadalë. Era e kishte fshirë dëborën në buzë të rrëpirës. Tani aty shkelën rrotat e makinës. Ato ecën, ecën... Djalit iu duk kohë e gjatë, kurse Petros jo. E kaluan vendin e bllokuar dhe tani po ecnin drejt majës. Djali kishte të ftohtë. I ati i hodhi velencën që mbante prapa sediles. Kur kapërcyen Gurin e Bardhë, para makinës kaluan disa ujë. Ata kaluan shumë shpejt, dhe djali, që gati po dremiste, nuk i vuri re mirë.

— Janë të uritur, — tha Petroja. — I dëgjove si ulërinin?

— Po, — tha djali.

— Ke frikë?

— Nuk e di.

Udhëtuan tërë natën. Djali zbriti edhe herë të tjera